

ספר' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
תשיעי

היכל
חמישי

מ א מ ר

להביז עניז ברכת הזימוז

מ א ת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הגאון האמתי האלקי
חסידא קדישא אור עולם נזר ישראל ותפארתו קדוש ה'
מרנא ורבנא **מנחם מענדל** נבג"מ זי"ע
— אדמו"ר ה"צמח צדק" —
מליובאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"י

על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה

MAAMOR
LEHOVIN INYAN BIRCHAS HAZIMUN-5622

Copyright © 2019
by

Kehot Publication Society

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com

Orders Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213
(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148
www.kehot.com

All rights reserved.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

Printed in the United States of America

פתח דבר

לקראת יום ההסתלקות הילולא של כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק", באור ליום חמישי י"ג ניסן, הננו מוציאים לאור מאמר ד"ה "להבין ענין ברכת הזימון", שנאמר ב"שבת הגדול" שנת תרכ"ב².

המאמר נמצא בכתב-יד שבספריית ליובאוויטש, והוא הנחת השומעים מפי כ"ק אדמו"ר ה"צ"צ, ונדפס כאן בפעם הראשונה.

לתועלת הלומדים והמעיינים, הוספנו מראי מקומות וציונים בשולי הגליון.

הקונטרס נערך על ידי הרה"ת ר' אליהו שי' מטוסוב.

מערכת, "אוצר החסידים"

ב' ניסן, ה'תשע"ט
ברוקלין, נ"י.

-
- 1) ההסתלקות היתה בשנת תרכ"ו, באור ליום חמישי י"ג ניסן, כבקיעות שנה זו.
 - 2) מאמר זה שנאמר בשנת "תבר"ך", נתבארו בו עניני ברכת הזימון וברכת המזון, וגם עניני גאולה העתידה, משיח ומלכות דוד, הקשורים לימי הפסח.

להבינו ענין ברכת הזימון, והנה ארז"ל² (פסחים קי"ט ע"ב) לע"ל הקב"ה יעשה סעודה לצדיקים ואחר הסעודה נותנים להם כוס של ברכה לברך, אומר אברהם כו', עד דוד שאומר לי נאה לברך. וצ"ל כפל הלשון אני אברך ולי נאה לברך.

ומקודם יש להבינו הטעם למה דווקא ג'³ שאכלו חייבים לזמן. והענין הוא, דעיקר ענין ברכת המזון הוא הכוונה, לפי שע"י הלחם שאוכל הרי ניתוסף מוחין וחיות בנפשו, כמ"ש ולחם⁴ לבב אנוש יסעד, והיינו שמוצא⁵ פי ה'

פסח, הנקרא סעודת משיח, בד' כוסות יין, בספר תורת מנחם תשמ"ז ח"ג ע' 133 ואילך וע' 138 ואילך.

(2) ארז"ל (פסחים קי"ט ע"ב): ז"ל הגמ' שם: עתיד הקב"ה ליעשות סעודה לצדיקים כו', לאחר שאוכליו ושותיו נותנין לו לאברהם אבינו כוס של ברכה לברך ואומר להן איני מברך שיצא ממני ישמעאל, אומר לו ליצחק טול וברך, אומר להן איני מברך שיצא ממני עשו, אומר לו ליעקב טול וברך, אומר להם איני מברך שנשאתי שתי אחיות בחייהן שעתידיה תורה לאוסרו עלי, אומר לו למשה טול וברך, אומר להם איני מברך שלא זכיתי ליכנס לארץ ישראל לא בחיי ולא במותי, אומר לו ליהושע טול וברך אומר להן איני מברך שלא זכיתי לבן כו', אומר לו לדוד טול וברך, אומר להן אני אברך ולי נאה לברך שנאמר כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא. [ובמ"מ בתר"ח תולדות קס, א, מצייין לעוד מדרשים].

(3) ג' שאכלו חייבים לזמן: ברכות מה, א (במשנה וגמ').

(4) ולחם לבב אנוש יסעד: תהלים קד, טו.

(5) שמוצא פי ה' שבמאכל עיי"ו יחי' האדם . . . לכן צריך לברך: ע"פ עקב ח, ג. בלקו"ת הארז"ל על הפסוק: כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי ה' יחי' האדם, היינו מה שיצא מפיו ית' בבריאה להוציא מן הארץ כל דבר ודבר, אותו הדיבור נכנס באותו המזון והוא זן מחיה את האדם, לכן צריך לברך על המזון, כי על ידי הברכה מעורר החיות. ועוד שם בלקו"ת: כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם, פי', כי חיות הנשמה הוא לא ע"י מאכל, כי על כל מוצא פי ה' יחי' האדם, וזה הברכה

(1) להבינו ענין ברכת הזימון: נדפס מכת"י 1105 (נה, ב) בכותרת: „בס"ד, ש"ק הגדול". ונמצא בשינויים (בלשון אדמו"ר הצ"צ בעצמו) באוה"ת על סידור ע' קצה, ד"ה ענין ברכת הזימון. המאמר שבאוה"ת נמצא בכת"י מוסק' 3284 (קלח, א) בכותרת: „בס"ד, שה"ג תרכ"ב" [בקביעות אותה שנה, חל ב"ב ניסן]. וראה תוס' הגהות הקשורות לכאן, באוה"ת עקב ע' תקלח.

המאמר מיוסד על ד"ה „ענין ברכת הזימון" בסידור עם דא"ח קב, א ואילך (והוא הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי, משנת תקס"ו). ונוסח שני בס' מאמרי אדה"ו על מארז"ל ע' פא (שם מתחיל: בגמרא דרש רב עירא, נוסח זה נדפס גם בסה"מ תקס"ו ח"א ע' שמב (הנחת הר"מ בן אדה"ו). ביאור ענין יעקב שנשא שתי אחיות (המבואר בהמשך המאמר כאן), נמצא גם במאמרי אדמו"ר הזקן הקצרים ע' שלה.

בסידור שם קד, א נדפס גם ביאור על המאמר (נאמר בשבת פ' ויקרא, ג' ניסן תקס"ו), נו"א של הביאור נמצא בסה"מ תקס"ו שם ע' שמו וע' שמח. ובאריכות עם הגהות באוה"ת עקב ע' תקמב.

[מאמר הסידור נזכר גם בתוך דרוש במאמרי אדמו"ר האמצעי, דרושי חתונה ח"ב ע' תרמד: על פי המבואר במ"א (ונדפס בסידור בענין כוס של ברכה דדוד שאמר לי נאה לברך, על יין המשומר בסעודת לוויתן דלע"ל) שיש ב' מדרגות בעונג האלקי, הא' נק' עונג הנעלם בלתי מורכב כלל וכלל כו', והב' עונג מורגש ומורכב בדבר מה כו']. ענין מאמר זה, נתבאר ג"כ בשיחת אחרון של פסח תשמ"ו (בקשר לענין מנהג סעודת אחרון של

שבמאכל עי"ז יחי' האדם, והרי החיות בא מעולם הפירוד, מע' שרים דנוגה, שכל דצח"מ דעשי' נשפעים מנוגה שמעורב טוב ורע, לכך צריך לברך על הלחם בכדי להמשיך גילוי אלקות גם על חיות הנוסף ע"י הלחם ויכלל גם הלחם בבחי' גילוי אלקות. וכל חד לפום שיעורא דילי' באהבה ויראה בעבודתו בתורה ותפלה ומעשים טובים, כך יוכל להמשיך גילוי אלקות גם במאכלו שאכל שיוכלל גם הוא בניצוץ האלקות.

וזהו פי' על המזון, עליו מלמעלה ממשיכים גילוי אלקות בברכה זו, שיוכלל ויתעלה למעלה, וכנודע' שעכשיו שולחנו של אדם מכפר כו'.

והנה ברכת הזימון הוא בג' דייקא, והענין הוא, שבכל דבר מקום יש ג' קוין, ימין ושמאל ואמצע המכריע, ונק' חג"ת במדות, ובשכל נק' חב"ד, ובמעשה נק' נה"י, וגם האבות הן שלשה שהן חג"ת, כידוע' דאברהם בקו הימין כו', ויעקב קו האמצעי תפארת, (ע"י שבה מאיר הארת אוא"ס ב"ה), ונק' בריח התיכון המבריך מן הקצה אל הקצה, כי אברהם ממשיך גילוי אלקות למעלה, ויעקב מדת תפארת לבד שהוא כולל חו"ג ונק' קו האמצעי המכריע, והיינו משום שבקו האמצעי תפארת יש בחי' הגבוה משניהם, ולכן שם' הוי' בתפארת דייקא ושם"י אל בחסד"י [.] עוד זאת שמברין² וממשיך אלקות מלמעלה למטה שזהו עיקר המכוון שיהי' למטה גילוי אלקות, ולכן ארז"ל לא"י ניצל אברהם מכבשן האש אלא בזכות יעקב.

והנה ארז"ל על"י ג' דברים העולם עומד, תורה ועבודה וגמ"ח, ופי' עולם עומד הוא שלא יתמוטט, וקיום העולם הוא ע"י ג' קוין הנ"ל, והיינו שע"י נמשך

על ישראל, ועכשיו שולחנו של אדם מכפר עליו.
 (7) כידוע דאברהם בקו הימין . . ויעקב קו האמצעי תפארת: ראה זח"ב רעו, ב. זח"ג קעט, ב. שב, א. ועוד: וראה במ"מ בתו"ח וארא סא, ד. ובספר הערכים חב"ד (כרך א) ערך אבות ע' יז ואילך.
 (8) ונק' בריח התיכון המבריך מן הקצה: ע"פ תרומה כו, כח. זח"ב נא, ב. קעה, ב.
 (9) שם הוי' בתפארת דייקא: זח"א יא, א. ובכ"מ.
 (10) ושם אל בחסד: זח"א סה, ב. ובכ"מ.
 (11) בחסד: בכת"י כאן קרוע כמה תיבות.
 (12) שמברין וממשיך: ענין ברכה מלשון המשכה, הוא ע"פ זח"ג ער, סוף ע"ב. וראה תו"א מקץ לו, ג. לקו"ת וחתחנ ב, א. ובמ"מ בתו"ח בשלח ח"א קס, ג.
 (13) לא ניצל אברהם: ויקר' פל"ו, ד. ובכ"מ.
 (14) על ג' דברים העולם עומד: אבות פי"א מ"ב.

המוציא אותה בפה מוציא ניצוצי קדושה מן הטומאה ונבררת ע"י פי ה' בלעיסת הל"ב שנים שהם ל"ב אלהים, ל"ב נתיבות. וראה גם ספר הלקוטים הארז"ל שם. פע"ח שער יוהכ"פ (שכ"ז) פ"א ופ"ג. ועיין עמק המלך שער תקוני התשובה פ"ד: לפיכך כל צדיק האוכל לשובע נפשו, שנאמר כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחי' האדם, שהיא הברכה והכוונה, ולכן יכוין להעלות ניצוצי טהרה שבכל דבר המזדמן לו על שלחנו, בברכת הנהיגין תחלה וסוף. ועוד שם בעמ"מ שער ה' פל"ח ופ"נ. שער ז' פ"י. שער י"א פ"כ. שער י"ד פקמ"ד. וראה כתר שם טוב (קה"ת) סי' קצד. ובמ"מ במאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"ב ע' תקעה. שער האמונה לאדהאמ"צ טז, ב (בהערה 10). תורת חיים וארא ח"א נה, ב ואילך.
 (6) וכנודע שעכשיו שולחנו של אדם מכפר : ברכות נה, א: כל זמן שבהמ"ק קיים, מזבח מכפר

להבין ענין ברכת הזימון

ז

מלמעלה הארה מבחי' אני¹⁵ ה' לא שניתי, שאין בזה שינויים, כי עבודה הוא העלאה מלמטה למעלה, וגמ'ח הוא המשכה מלמעלה למטה, ותורה קו האמצעי המחבר, ולכן ניתנה תורה בחודש השלישי, היינו מדת תפארת, וכמשארז"ל באוריית¹⁶ תליתאי לעמא תליתאי (היינו כהנים לויים וישראלים).

וזהו ג'כ ענין שלש¹⁷ רגלים תחוג, הגם¹⁸ שיש רגל רביעי, שמיני עצרת, אך ג'י¹⁹ רגלים כנגד ג' אבות, ורגל ד' שמ"ע בחי' יוסף, כמ"ש²⁰ בזהר ע"פ ולא עמד איש אתו דא הוא שמ"ע, ויוסף²¹ דבר א' כו', יעקב הוא בחי' ויו, וזהו והנורא, ובויו יש מילוי ואו, והוא בחי' יוסף, המשכת תוס' אורות.

ועד"ז בבהמ"ז הם ג'כ²² ברכות מן התורה וברכה הד' היא מדרבנן. וזהו ענין שמשפטים²³ ודיני ממונות הוא בשלשה דינים, והיינו כי דין ומשפט הוא

להיות כי כדי שיומשך למטה זהו ע"י בחי' יוסף. ובסה"מ תרל"ט ח"א ע' נה: כי הנה איתא שג' רגלים הוא כנגד ג' אבות, פסח כנגד אברהם שג' בו לוישי ועשי עוגות, ושבועות הוא כנגד יצחק, אילו של יצחק, שבמ"ת הי' קול שופר, וסוכות הוא כנגד יעקב, ויעקב נסע סכותה. והנה שמע"צ הוא כנגד יוסף, וכמ"ש בזהר ע"פ ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו שזה"ע ביום השמיני עצרת תהי' לכם, ולכך נחשב שמע"צ רגל בפ"ע [ר"ה ד, ב]. ועד"ז בשאר מקומות שבהערה הקודמת. ועי' ג"כ שם ע' פא. ובנסמן עוד בהערה הקודמת.

22 ג' ברכות מן התורה: ברכות מו, ב. מח, ב. ב. 23 שמשפטים ודיני ממונות הוא בשלשה דינים: סנהדרין ב, א (כמשנה). בסה"מ תרמ"א ע' תקס מבאר בזה: והנה שלשה יש להם כח הרבה יותר מאחד, כמו בברכת המזון בשלשה אומר נברך, אבל אחד יהי' מי שיהי' אפי' כמרע"ה אינו יכול לומר נברך, כידוע שיש ג' בחי', מקור מעיין בריכה, וכדי להמשיך ממקור ע"י מעיין בבריכה זהו ע"י שלשה דוקא, על כן בשלשה אומר נברך, אבל אחד אומר רק ברוך שהוא המשכה מצומצמת, אבל בריכה עליונה ממקור אינו יכול להמשיך כו'. ועוד שם: כי שלשה ממשכים מבחי' כי לא אדם, שלמעלה מבחי' אדם, שאין שם לעו"ז כלל. וראה עוד בענין זה: יהל אור להצ"צ ע' רז (על פסוק: כי רבים היו עמדי). המשך תער"ב ח"ב ע' איעו (לגבי התרת נדרים בג' הדיוטות).

15 אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו. 16 באוריית תליתאי לעמא תליתאי (היינו כהנים לויים וישראלים): שבת פת, א ופירש"י שם. 17 שלש רגלים תחוג: משפטים כג, יד. 18 הגם שיש רגל רביעי: ראה ברכות לב, א: כסא של שלש רגלים אינו יכול לעמוד. 19 ג' רגלים כנגד ג' אבות: זח"ג רנו, ריש ע"ב. טור א"ח סוף סי' תי"ז. וראה לקמן במ"מ, פיסקא: ויוסף דבר א'. 20 כמ"ש בזהר ע"פ ולא עמד איש אתו דא הוא שמע"י ויגש מה, א. זח"א רח, ב: ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו, בזמנא דקוב"ה היה מתחבר בהו ישראל כו' בגין כך ביום השמיני עצרת תהי' לכם. להמבואר בפיסקא זו, ראה גם אוה"ת יוה"כ ע' איתקנט. שמע"צ (כרך ה) ע' ב'קמט וע' ב'קנג. סה"מ תרכ"ט ע' שפור. המשך תער"ב ח"א ע' רלד, רמד. סה"מ תרפ"ט ע' לו וע' נא. סה"מ מלוקט ח"א ע' פא (ד"ה וכל אדם, תשכ"ג). ד"ה ביום השמע"צ ה'תש"מ. ובמובא לקמן בסמוך. 21 ויוסף דבר א' כו' יעקב הוא בחי' ויו: [אולי במקום תיבת: כו'. צ"ל: „עם“]. בסה"מ תרכ"ט ע' שפור: וזהו ענין ביום השמיני עצרת, ואיתא בזהר ויחי דר"ח ע"פ ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו, ששמע"צ הוא בחי' ומדרגת יוסף רגלא רביעאה, ולכן לא נחשב רגל בפ"ע בתורה כמ"ש שלש רגלים, להיות כי הוא מילוי ואיו והוא בחי' א' עם יעקב, אך אעפ"כ בתושבע"פ נחשב רגל בפ"ע,

להבין ענין ברכת הזימון

כי אחד מצדד לזכות וא' לחובה והשלישי המכריע, ותרגומו²⁴ של כמשפט הראשון, כהילכתא קדמייתא, והיינו בחי' הילוך וקיום הדבר, ולמעלה דין²⁵ ומשפט ג"כ, שלא יומשך ההשפעה רק בקדושה.

והנה ידוע מאמר²⁶ רז"ל דאין רבים פחות משלשה, והיינו מצד ההתחלקות לג' קוין, נמשך מזה ריבוי בחינות ומדריגות, כמו חסד שבגבורה או גבורה שבחסד, והוא מצד קו האמצעי שע"ז נעשה התכללות המדריגות, משא"כ בימין ושמאל בלבד אין ריבוי מדריגות נמצאות, אחר שאין מכריע להטות הדבר, ועל כן מזה הטעם כשיש שלשה שהם נק' רבים חייבים לזמן, לפי שהברכה לשלושה היא ברכה שנמשכת לרבים.

כי הנה יש מקור²⁷ ומעיין ובריכה, מקור²⁸ הוא בחי' הכתר, שמו בגימט' מקור, וכמאמר הי"ג²⁹ הוא ושמו בלבד. ומעיין הוא יוד שהוא החכמה, כמ"ש והחכמה³⁰ מאין תמצא. ובריכה הוא בחי' בינה³¹ שנק' רחובות הנהר, וכמו עד"מ כשרוצים להמשיך מהנהר מים לכמה מקומות דרך שבילין וחריצין, צריך שיעשו בריכה עמוקה סמוך לנהר ומושכין לתוכה ומתמלאת, ואח"כ ממשכים לכמה מקומות מאותו הבריכה, כי א"א לצמצם ההמשכה מהנהר לחלקים קטנים רבים כי אם ע"י אמצעות הבריכה. וכמו"כ ברוחניות, ע"י בחי' בינה יורד ההשפעה ונובע ההשגה בהתגלות, וחכמה היא כמו המעיין שנעלם הוא מבחי' השגה עדיין, ובחי' הכתר הנק' מקור הוא למעלה מן המעיין, וכמו שהחכמה מקור לגבי בינה כך

בהביאורים למאמר כאן, נסמנו לעיל תחילת המאמר.

28) מקור הוא בחי' הכתר, שמו בגימט' מקור: ראה לקו"ת בחוקותי (הוספות) נב, א: „מלשון מקור, עיין ברע"מ ס"פ בא דמ"ב, ובספר שערי אורה שער י"ד כתב, הכתר נק' מקור העליון, וכן כתב בפרדס ערך מקור יעו"ש באריכות, ובבחי' ר"פ וישלח כתב, ומפני זה נק' הקב"ה מקור, לפי שכחו אינו פוסק לעולם ולעולמי עד, והוא מקור מים חיים את ה' (בירמי' סי' י"ז וסי' ב'), וכתוב כי עמך מקור חיים כו' עכ"ל הבחיי, גם שמו בגמטריא מקור". ועוד שם בלקו"ת נב, ב בתחילת ה"קיצור". ועיין יהל אור להצ"ע ע' קלח. ובמובא ב"ספר הערכים חב"ד" כרך ד' ע' תפז.

29) ה' הוא ושמו בלבד: פרקי דר"א פ"ג.

30) והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

31) בינה שנק' רחובות הנהר: זח"ג קמב, א. ובכ"מ.

24) ותרגומו של כמשפט הראשון כהילכתא קדמייתא: תרגום אונקלוס וישב מ, יג. [וראה סה"מ מלוקט ח"ד ע' קלד ע"ד גירסא: כהילכתא קדמאה].

25) דין ומשפט... ההשפעה רק בקדושה: ראה תו"א סג, ב. ובכ"מ.

26) מאמר רז"ל דאין רבים פחות משלשה: גיטין מו, א. הענין הובא ונתבאר באריכות באוה"ת משפטים ע' א"קא.

27) מקור ומעיין ובריכה: ע"פ זח"ב מב, ב. ובלקו"ת דרושים לשמע"צ פ, ג: על דרך מ"ש במ"א [סידור עם דא"ח קד, א המקביל למאמר כאן] בענין פי' נברך דברכת הזימון, שהוא כמ"ש ברע"מ פ' בא (דמ"ב ב') בענין מקור ומעיין וחפירה, והיא בחי' בריכה שנמשך לשם המעיין הנובע מהמקור ע"ש, והוא נברך, להמשיך בחי' בריכה זו, להמשיך ממנה לכוס של ברכה שמקבל מבחינת בריכה הנ"ל. וראה לקו"ת שה"ש לט, א"ב. ובמ"מ כסה"מ תרל"א ח"א ע' רס. ובמובא לעיל במ"מ, פיסקא: משפטים ודיני ממונות. [ונתבאר באריכות

הכתר מקור ההחכמה, וכמ"ש בסידור³² באורך בד"ה להבין בתוס' ביאור ענין ברכת הזימון.

וכך³³ יובן הנמשל בברכת הזימון, להיות כי ג' הן רבים, הרי בשביל ההמשכה לרבים צריך לעשות תחילה בריכה עמוקה סמוך למקור הראשון. והוא ענין הזימון שאומר האחד נברך שאכלנו משלו כו', שרצונו להמשיך תחלה המשכה והארה גדולה שכוללת בתוכה כל מה שצריך להתמשך אח"כ בפרט, כי כדי להשפיע לרבים צריך שיבא האור בהארה גדולה כדוגמת הבריכה ולא דרך שביל קטן כו'.

ובכל זה מובן הטעם שצריך לומר ד"ת על שולחן, ושלשה³⁴ שאכלו ולא אמרו ד"ת כאילו אכלו מזבחי מתים כו', לפי שתורה הוא קו האמצעי שבג' קוין כנ"ל, ובחכמה³⁵ דייקא אתברירו לברר המאכל ולהעלותו כנ"ל, ואם לא אמרו ד"ת כאילו אכלו מזבחי מתים, דהיינו שירי ז' מלכין דתהו שלא נתבררו, שנק' מתים, ובהיפוך כשאומרים ד"ת, כאילו אכלו משולחנו של מקום, דהיינו כמו³⁶ המזבח מכפר כו'. וג' שאכלו דווקא ולא אמרו ד"ת ולא באחד או שנים, לפי שבג' קוין התורה הוא הממוצע, וה"ז כמו הבריכה הנ"ל, כן ע"י ד"ת יומשך לשלשתו כו', ולכן בזימון, הגדול³⁷ ות"ח הוא דווקא המברך, ות"ח³⁸ שנתן הכוס לע"ה חייב כו'.

(ויש להעיר למה דייקא בג' שאכלו ואמרו ד"ת כו', מענין³⁹ סגול וסגולתא, שבסגול הנקודה השלישי' למטה, ובסגולתא הנקודה השלישי' למעלה משני

כאלו אכלו משלחנו של מקום ברוך הוא, שנאמר וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה'. באוה"ת עקב הנ"ל ע' תקלט, מביא מ"ש במדרש שמואל בשם החסיד „פליאה נשגבה ממני טעם ודעת, שלשה ולא אמר שנים כו" ע"ש.

35) ובחכמה דייקא אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב. ע"ח שער דרושי נקודות (ש"ח) פ"ו. תניא אגה"ק סכ"ח (ובמ"מ לשם).

36) כמו המזבח מכפר: ראה לעיל במ"מ, פסקא: וכנודע שעכשיו.

37) הגדול ות"ח הוא דווקא המברך: ברכות מז, א.

38) ות"ח שנתן הכוס לע"ה חייב: מגילה כח, א: כל תלמיד חכם שמברך לפניו, אפילו כהן גדול עם הארץ, אותו ת"ח חייב מיתה שנאמר כל משנאי אהבו מות, אל תקרי משנאי אלא משנאי.

39) מענין סגול וסגולתא: ראה לקר"ת שה"ש יג, א. וראה סה"מ תרל"ג ח"ב ע' שפט.

32) בסידור . . ברכת הזימון: סידור עם דא"ח קד, א ואילך [נסמן לעיל במ"מ לתחילת המאמר].

33) וכך יובן הנמשל . . הרי בשביל ההמשכה לרבים צריך לעשות תחילה בריכה עמוקה סמוך למקור הראשון: כ"ה ג"כ בד"ה ענין ברכת הזימון, שנשמנו לעיל בתחילת המאמר. וראה לקר"ת דרושים לר"ה נז, ד: משא"כ בבית שני, אף שבו עצמו היה יכול להיות גילוי בחי' בינה, אבל להמשיך ממנו בכל הגבולין בחינה זו, זה צ"ל ע"י בחי' גבוה יותר שלמעלה מהשתלשלות כו'. ועוד דוגמא לזה ממ"ש במ"א גבי ענין ברכת הזימון, שבשביל ההמשכה להתחלקות לרבים צריך לעשות תחלה בחי' בריכה כו', כי כדי להשפיע לרבים צריך שיבוא האור בהארה גדולה כו'.

34) ושלשה שאכלו ולא אמרו ד"ת: אבות פ"ג מ"ג: שלשה שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה, כאלו אכלו מזבחי מתים, שנאמר כי כל שלחנות מלא קיא צאה בלי מקום, אבל שלשה שאכלו על שלחן אחד ואמרו עליו דברי תורה,

להבין ענין ברכת הזימון

הנקודות, ולכן תורה שהוא קו האמצעי, ובג' שאמרו ד"ת הרי הם מזמנים ועושים בריכה מלמעלה, שיומשך גילוי אלקות למטה).

ועתה יש להבין ענין הכוס בסעודה דלע"ל, שהכוס⁴⁰ הוא מיינ המשומר בענביו מששת ימי בראשית, ובזוהרי⁴¹ איתא דיין המשומר בענביו זהו בחי' אלקים חיים, ומקודם צ"ל ענין יין⁴² משמח אלקים, והיינו כי שם אלקים הוא מדת הצמצום והעלם שמסתיר על גילוי אלקות, ויין⁴³ הוא בינה, השגת אלקות, משמח אלקים, שיצא מההעלם אל הגילוי. וכמו יין בגשמיות הוא מופקד בענבים מקודם וע"י הסחיטה יוצא מהעלם לגילוי, כמו"כ ברוחניות נכנס⁴⁴ יין יצא סוד, וע"י השמחה בהתבוננות והשגת אלקות מעורר התפעלות האהבה שיצא מהעלם לגילוי, וכמו"כ ביין המשומר בענביו, הוא ג"כ משמח בחי' אלקים חיים, ואלקי' חיים הוא יחוד חו"ב, כי חיים בחי' חכמה כמ"ש והחכמה⁴⁵ תחי', ואלקים⁴⁶ בחי' בינה.

והנה מורגל בלשון רז"ל על מחלוקת תנאים כמו בית שמאי ובית הלל, שהללו⁴⁷ פוסלין והללו מכשירין עכ"ז אלו ואלו דברי אלקים חיים, והיינו כי מצד מ"ט שערי בינה יש על כל דבר ודבר מ"ט⁴⁸ פנים טמא ומ"ט פנים טהור, והוא כי כל סברא יש לנטותה כך וכך, וכמו שמצינו במקרא שמתחלה כתוב וכל⁴⁹ יצר מחשבות לבו רק רע כו' אמחה את האדם כו', ואח"כ אמר טעם זה גופא לזכות לא⁵⁰ אוסיף לקלל עוד כו' כי יצר לב האדם רע מנעוריו.

וזשארז"ל ע"פ והי'⁵¹ עמו שהלכה כמותו, כי הלכה הוא לכוין אמיתתה של תורה כמו שהיא למעלה, וזהו מצד שמאיר בו הארה מבחי' שם

43 ויין הוא בינה: זח"ג קכו, א: יין אימא עילאה כו'.

44 נכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א.

45 והחכמה תחי': קהלת ז, יב.

46 ואלקים בחי' בינה: זח"א ב, א. ובכ"מ.

47 שהללו פוסלין . . דברי אלקים חיים : עירובין יג, ב: נחלקו בית שמאי ובית הלל כו' אלו ואלו דברי אלקים.

48 מ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור: ירושלמי סנהדרין פ"ד ה"ב. וראה במ"מ במאמרי אדמו"ר האמצעי במדבר ח"א ע' רנ. ובתורת חיים בראשית יד, ג.

49 וכל יצר מחשבות לבו . . אמחה את האדם: בראשית ו, ה"ז. וראה בכל זה תו"א וירא טו, ב. לקו"ת שה"ש מז, ד.

50 לא אוסיף לקלל: נח ח, כא.

51 וה' עמו שהלכה כמותו: שמואל א טז, יח.

סנהדרין צג, ב.

40 שהכוס הוא מיינ המשומר בענביו: ראה ברכות לד, ב (ע"פ "עין לא ראתה", זה יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית). זח"א קלה, ב (על סעודת הצדיקים לעת"ל). וראה גם בנדוד"ד ס' מאמרי אדה"ז תקס"ב ח"א ע' קיד. אוה"ת ויחי (כרך ז) תתתעו, א. וראה במ"מ במאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"א ע' סז. ובתו"ח לך צא, ג.

41 ובזוהר איתא דיין המשומר בענביו זהו בחי' אלקים חיים: זח"ב קמו, א (ע"פ כי טובים דודיק מיינ): מיינ, מההוא יין דמינטרא כו' ומאן איהו ההוא יין דיהיב חיין וחדוה לכלא, דא אליהם חיים. ובאוה"ת סידור הנ"ל ע' צו: ופי' אלקים חיים מבואר בהרמ"ז יתרו דס"ח ע"ב, שהוא הבינה על שם שמויחדת עם חכמה, אשר החכמה נק' חיים כמ"ש והחכמה תחיה. ונרמז זה במאורי אור וביאיר נתניב גבי יין באות יו"ד סעיף יו"ד.

42 יין משמח אלקים: ע"פ ספר שופטים ט, יג.

להבין ענין ברכת הזימון

יא

הוי', כי אני⁵² ה' לא שניתי. (כי התורה באמת הוא אני⁵³ ראשון ואני אחרון כו', כי האל"ף רומז על אני ראשון והתי"ו על אני אחרון והמ' על אמצעיותא, והיינו בחי' אני ה' לא שניתי.) ולכן קבעו⁵⁴ הלכה כב"ה אע"ג דב"ש מחדדי טפי, והיינו משום שבי"ה היו נוחין ועלובין, ומצד בחי' הביטול שבהם לאלקות ידעו לכוין אמתה של תורה הגם שלא היו חריפים כ"כ כב"ש, וכמ"ש ונפשי⁵⁵ כעפר לכל תהי' פתח לבי בתורתך כו'.

והנה לכוין ההלכה לאמיתתה הוא מצד הארה משער הנו"ן דבינה, ובזוהר⁵⁶ אי' ששער הנ' דבינה הוא בחי' כתר עליון, ויין המשמח אלקי' הוא ההארה והתחברו' מעולם האצ"י בבי"ע, ויש יין המשמח אלקים חיים, והיינו התחברות אוא"ס ב"ה בעולם האצ"י.

וכמו כוס של ברכה דעתה ענינו להמשיך בריכה עליונה דבינה. כי כוס⁵⁷ גימט' אלקים, ויין משמח אלקים, המשכה מבינה עילאה במלכות. כמו"כ לעתיד לבא ענין כוס של ברכה הוא להמשיך תוס' אור גם בחכמה ובינה שלמעלה בעולם האצ"י. כי יש יחוד⁵⁸ חו"ב תדירי להחיות העולמות, ויש המשכה בתוס' אור חדש בחו"ב מלמעלה מבחי' אוא"ס ב"ה, כי יין המשמח אלקים הוא המשכה מעלמא דאיתכסיא בעלמא דאתגליא, ושניהם בהשתלשלות תוספות אורות חדשים בחו"ב מבחי' אוא"ס ב"ה. וזה הגילוי יהי' לע"ל דייקא.

וזהו שכתוב וחכר⁵⁹ כיון הטוב, ופי' בזה"ק כחמרא טבא דשקיט ושכיך על דורדיא, והיינו כי ביין המשומר יש שני פי', הא' שמשומר וגנוז לצדיקים לע"ל ועתה אינו בגילוי, עוד פי' במשומר, לשון שמרי', והוא כנודע כשהיין עומד

חדש: נתבאר באורך בד"ה והיו הדברים, במאמרי אדמו"ר הזקן על התורה ח"ב ע' תשסו. ומקבילו במאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"א ע' רסו. וראה לקו"ת שה"ש כב, ג. ובמ"מ בסה"מ תרל"ד ע' ו. בהמשך תערי"ב ח"ב ע' אשיד מציין על זה להקדמת המהרני"ש לפע"ח.

59) וחכך כיון הטוב ופי' בזה"ק: שה"ש ז, י. זהר חדש שה"ש סד, ב. ובוח"ג לט, ב: כיון הטוב, כחמר טב דלא שקיט כו' יין הטוב, שהוא חמרא דמנטרא כו' (ונתבאר בביאורו' לאדמו"ר האמצעי קלב, ד). ושם קכת, ב: והאי מוחא דאיהו האי חכמתא סתימאה שקיט ואשתכיך באתריה כחמר טב על דורדייה, והיינו דאמרי, סבא דעתוי סתים ומוחיה סתים ושכיך. ובזוהר חדש שה"ש (סד, ב): מחמר טב דנהיר ויכרך ושכיך וקיימא על דורדייא. וראה כמובא בכל זה באוה"ת סידור הנ"ל ע' קצו.

52) אני ה' לא שניתי: נסמן לעיל, פיסקא: והנה ארו"ל.

53) אני ראשון . . . והמ' על אמצעיותא: ישעי' מד, ו. ב"ר פפ"א, ב.

54) קבעו הלכה כב"ה . . . נוחין ועלובין: עירובין שם.

55) ונפשי כעפר: תפילת אלקי נצור (ברכות יז, א).

56) ובזוהר אי' ששער הנ' דבינה הוא בחי' כתר עליון: תקוני זהר תיקון כ"ב (סח, ב): כתר עליון דא איהו שלימו דחמשין שער בינה, ודא איהו דלא אתייהיב למשה כו'. וראה גם פע"ח שער הגה"ש (ש"כ) פ"א. לקו"ת במדבר יב, סוף ע"א.

57) כוס גימט' אלקים: ע"ח שער המוחין (ש"כ) פ"א ובכ"מ.

58) יחוד חו"ב תדירי . . . המשכה בתוס' אור

בשמריו אזי השמרים נותני' בו כח לחזקו, והפי' הוא, שע"י בירורי השמרים ופסולת דעתה, עי"ז יהי הגילוי לע"ל מיין המשומר בענביו מששת ימי בראשית. וזה"ע הכוס של ברכה לע"ל מיין המשומר בענביו, להמשיך אורות חדשים מלמעלה מהשתלשלות, מבחי' אוא"ס ב"ה, בעולם האצי'.

והנה הענין שיעקב אמר לא אברך, שנשא⁶⁰ ב' אחיות, הנה ענין ב' אחיות שנשא יעקב, שם⁶¹ הגדולה לאה ושם הקטנה רחל, ה' גדולה לאה עלמא דאתכסיא, גדולה⁶² במתנותיה, כהונה לעולם, מלכות לעולם, וענין לעולם הוא בחי' והארה מן אני⁶³ ה' לא שנית, שאין בזה שינויים, וכמארז"ל⁶⁴ ע"פ כי ראיתי בבניו לי מלך, כל מקום שנאמר לי אינו זו לעולם. ה' קטנה רחל הוא עלמא

שאברהם אבינו לא יברך על היין המשומר כו', מפני שיצא ממנו ישמעאל כו', וכן יעקב לפי שנשא ב' אחיות שעתידיה תורה לאסור כו'. בהיפוך מענין הנ"ל דקודם מתן תורה הי' יכול להיות יהודא עילאה באבות כו'. ע"ש באריכות.

ב. בביאור הוזהר תרומה משנת תקס"ח, נדפס בביאורו⁶⁵ לאדהאמ"צ קח, ג. וראה עוד בד"ה ואת גביעי גביע הכסף, בסה"מ תקע"ב ע' קכב. ובמאמרי אדה"ע על התורה ח"א בהוספות ע' 18.

61 שם הגדולה לאה. . ה' גדולה לאה: ע"פ זח"א קנג, ב וילך. קנה. ב. ע"ח שער יעקב ולא (של"ז) פ"ד. ובכ"מ.

62 גדולה במתנותיה כהונה לעולם מלכות לעולם: ב"ר פ"ע, טו: שם הגדולה לאה, גדולה במתנותיה, כהונה לעולם, ומלכות לעולם דכתיב ויהודה לעולם תשב וגו', וכתיב זאת מנוחתי עדי עד. ושם הקטנה רחל, קטנה במתנותיה, יוסף לשעה, שאול לשעה, ושילה לשעה, דכתיב וימאס באהל יוסף ובשבת אפרים לא בחר. ונתבאר באורך באוה"ת חנוכה רחצ, ב.

63 אני ה' לא שנית: נסמן לעיל, פיסקא: והנה ארז"ל.

64 וכמארז"ל ע"פ כי ראיתי בבניו לי מלך: שמואל-א טז, א: עד מתי אתה מתאבל על שאול גו' אשלחך אל ישי בית הלחמי כי ראיתי בבניו לי מלך. וביוק"ר פ"ב, ב: בכל מקום שנאמר לי אינו זו לעולם כו', במלכות בית דוד, כי ראיתי בבניו לי מלך. ועד"ז בבמדבר"ר פט"ו, יז. מדרש שמואל פ"ט. וראה תורת מנחם חכ"ג (תשח"ז ע' 213.

60 שנשא ב' אחיות: ביאור הענין נמצא באריכות (בנוסף למקומות שנשמנו לעיל בתחילת המאמר), בס' דרך מצותיך כט, ב (איסור ערות אחות אשתו, ועפ"ז מבאר מ"ש הרמב"ן שבענין העריות יש בזה סוד מסודות היצירה). ובאוה"ת וישב (כרך ה') תתצו, ב. וראה בקיצור באוה"ת פ' שלח ע' תקמט (ועד"ז בכ"מ): מה שכתוב בסידור בדרוש ברכת הזימון בענין יעקב שנשא שתי אחיות שעתידיה תורה לאוסרו עלי כו', שאיסור העריות נזכר בתורה בלשון גלוי עריות, וזהו לפי שבאצי' שם היחוד עליון דוקא בבחינה זו, רק למטה בבי"ע שיומשך גילוי בחי' זו נעשה ערוה כו', וכמו פני אריה שלמעלה הוא אל הימין, וכשנפל למטה נעשה חיה טמאה כו'. ונתבאר מזה גם באוה"ת (כרך ח) ע' ב'תתסא. בא (כרך ח) ע' ב'תתקכב. פינחס ע' א'קנב. תצא ע' תתקמה (בענין לשון "לא תגלה"). ג"ך ע' לב, תנב, תקמו. ועוד. ענין זה הובא ונתבאר גם בלקוטי שיחות ח"ה ע' 273 (ועיי"ש שביאור זה מיוסד על זהר וספרי קבלה, וראה לקמן במ"מ, פיסקא: והנה למעלה יעקב הוא המחבר שני ההי"ן). וראה גם ס' השיחות תשמ"ח ח"א ע' 37. וראה פלח הרמון ויקרא ע' תפה.

ענין יעקב שנשא שתי אחיות נתבאר גם בעוד שני דרושי רבינו הקדוש: א. ד"ה וכל העם רואים – תו"א יתרו עד, ב (נעתק בס' המעיינות, כסלו תשע"ד, ע' עה, ושם במ"מ מציין לספרי הראשונים שדנו בטעם שנשא ב' אחיות). ונו"א בסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תרמ. וראה מקבילו במאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"ב ע' תשפג, ושם כותב: ובמ"א [סידור עם דא"ח כאן] מבואר בענין סעודת לויתן ושור הבר,

להבין ענין ברכת הזימון

ג

דאתגליא, ולכן מלכות⁶⁵ שאול לשעה, שהוא משבט בנימין. וכן⁶⁶ מלכות יהוא בן נמשי, ולא הי' קיום. ופי' לשעה, ע"ד חיי⁶⁷ שעה, שהוא מה שמאיר במקום זמן אשר יש בזה שינויים.

והנה⁶⁸ למעלה יעקב הוא המחבר שני ההין דשם הוי', אשר הם מקור עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא, ע"י אות ואו המחברם, כי יעקב עשה למעלה יהודים עליונים, ולו לא הי' מסתיר עניני עוה"ז. אבל אחר מ"ת נאסרו שני אחיות, כי למטה יוכל להיות מזה יניקת חיצונים.

וְזַ"ש וְאִשָּׁה⁶⁹ אל אחותה לא תקח לצרור, וענין הצרור הוא, כי בקדושה יש ג"כ צרור החיים, כמ"ש והיתה⁷⁰ נפש אדוני צרורה בצרור החיים, וענינו הוא, כי יש כמה מדריגות בחיים עליוני, כמ"ש כי⁷¹ עמך מקור חיים, שהוא מקור כל החיים. ויש בחי' ועץ⁷² החיים בתוך הגן, שהוא אילנא⁷³ דחיי, בחי' תורה, שנק' תורת חיים, בחי' מלכות, כמ"ש ואתה⁷⁴ מחי' את כולם. ויש בחי' אל⁷⁵ חי. וזהו צרור החיים, ואין⁷⁶ צרור פחות משלשה, והיינו ג' מדריגות בחיים עליונים. אבל למטה יש ג"כ בקליפות בחי' צרור, כמ"ש צרור⁷⁷ אבן במרגמה, וז"ש לא תקח לצרור, כי למטה יוכל להיות מזה הסתעפות יניקת חיצונים, והיינו שמלכות

65 מלכות שאול לשעה: ב"ר שם.

66 וכן מלכות יהוא בן נמשי: לא נתקיימה מלכותו – מלכים ב', ל. וראה הוריות יא, ב, בטעם אשר יהוא בן נמשי נמשח, אף כי אין משיחה אלא למלכות בית דוד.

67 חיי שעה שהוא מה שמאיר במקום זמן: ע"פ שבת יא, א. סידור עם דא"ח עה, א.

68 והנה למעלה יעקב הוא המחבר שני ההין: ראה בנדר"ד זח"ב כה, ב: תרומתו תרין עלמין בחבורא חדא בקשורא חדא כחדא כו', על ידא דיעקב שלימא דחבר לון כחדא, חבר לון כחדא לעילא וחבר לון כחדא לתתא, ומתמן נפקו תריסר שבטין קדישין כגוונא דלעילא, יעקב דהוה שלים אעיל רחימו בתרין עלמין כמה דאוקימנא, שאר בני נשא דעבדיו כדון מגליו עריין לעילא ותתא כו', הדא הוא דכתיב ואשה אל אחותה לא תקח לצרור"ר כו' (ובהמשך שם נמצא בענין שם י"ה ר"ה שהוא עלמא עלאה ועלמא תתאה).

69 ואשה אל אחותה: אחרי יח, יח.

70 והיתה נפש אדוני: וראה עוד על פסוק זה

(בקשר לפסוק: לא תקח לצרור): אוה"ת נ"ך (כרך א) ע' לב. סה"מ תרכ"ז ע' לז (ובמצויין לתחילת המאמר שם בע' כב).

71 כי עמך מקור חיים: תהלים עג, כה.

72 ועץ החיים בתוך הגן: בראשית ב, ט.

73 אילנא דחיי בחי' תורה: ראה זח"ג קכד, ב.

74 שנק' תורת חיים: ע"פ שמו"ע, ברכת „שים שלום“.

75 בחי' מלכות כמ"ש ואתה: ראה זח"א טו, ב. זח"ג רכה, ב. ובכ"מ.

76 ואתה מחי' את כולם: נחמ"ט, ו.

77 אל חי: יהושע ג, י. תהלים פד, ג. ועוד.

78 ואין צרור פחות משלשה: ראה פרדס שער ערכי הכינויים, מערכת צרור החיים. מגיד משרים פ' תצא (סדר סעודת שבת). וראה לעיל במ"מ פיסקא: והיתה נפש אדוני.

79 צרור אבן במרגמה: משלי כו, ח. וראה חולין קלג, א: כל השונה תלמיד שאינו הגון כוורק אבן למרקוליס שנאמר כצורר אבן במרגמה כן נותן לכסיל כבוד כו'.

דקליפה יוכל לקבל יניקה ממלכות דקדושה, וזהו ע"ד שאמרו העוה"ז⁸⁰ והעוה"ב הם צרורות זו לזו.

אמר דוד אני אברך ולי נאה לברך, וענין ולי נאה לברך הוא, כיו"ס הנה דוד הי' בר נפלי, שלא הי' לו שנים ואדה"ר נתן לו ע' שנים, וז"ש דוד לי נאה לברך, כי שרש אדה"ר הי' נשמה גבוה מאד גם מנשמת האבות, כי האבות⁸² הן המרכבה בבחי' חג"ת דאצ"י, אבל אדה"ר⁸³ נק' אדם קדמאה והיינו בחי' חכמה, וגם בחי' אדם קדמון. ועל משיח נאמר ישכיל⁸⁴ עבדי ירום ונשא וגבה מאד, מאד אותיות אדם, שיהי' במדריגת אדה"ר כמו שהי' קודם החטא עה"ד, ולכן א' דוד לי נאה לברך, והיינו מצד נשמת אדה"ר שמאיר בו, שהוא מדריגה גבוה מאד וכנ"ל.

והנה דוד⁸⁵ הי' רגל רביעי במרכבה, וזהו⁸⁶ מדת המלכות שהוא סופא דכל דרגין, ורק נעוץ⁸⁷ תחילתן בסופן דייקא, וכמ"ש כתר⁸⁸ עליון דאיהו כתר

מהר"ף (והוא אחרון) וז"ל: יש לתת טעם לדוד שאמר לי נאה לברך, לפי שדוד הוא נפשו של אדם הראשון והפריש לו ע' שנה משנותיו, ואב לבנים הסמוכים על שולחנו, הוא יברך על שולחנו עכ"ל, ויש להוסיף, דהנה כתיב הנה ישכיל עבדי...".

82 האבות הן המרכבה: ב"ר פמ"ז, ו. ועוד.

83 אדה"ר נק' אדם קדמאה והיינו בחי' חכמה: זח"א לא, ב. תקוני זהר תיקון ע' (קכ, ב). ועוד. וראה תו"א תרומה עט, ג.

84 ישכיל עבדי . . . מאד אותיות אדם . . . קודם החטא עה"ד: ישעי' נב, יג. ראה זח"ג רמו, ב. ב"ר פ"ח, ה. פ"ט, יב. לקו"ת להאריז"ל פ' תשא על פסוק ועתה הורד עדיך (לג, ה). ספר הגלגולים פ"ט. לקו"ת צו יז, א. מסעי פט, ג. ובכ"מ. [ובמ"מ במאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' דש. תו"ח שמות מז, ב].

85 דוד הי' רגל רביעי במרכבה: ראה זח"א ה, ב. רלז, א. זח"ב קז, א. זח"ג רי, ב. זהר חדש יתרו (לא, ב).

86 וזהו מדת המלכות: ראה פרדס שער ערכי הכינויים, פ"ד (מערכת דוד). ובמובא עוד במ"מ במאמרי אדמו"ר האמצעי ח"ג ע' תתקט.

87 נעוץ תחילתן בסופן: ס' יצירה פ"א, ז.

88 כתר עליון דאיהו כתר מלכות: תקוני זהר בהקדמה (ז, א).

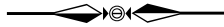
80 העוה"ז והעוה"ב הם צרורות זו לזו: באוה"ת עקב הנ"ל ע' תקמו: „על פי מ"ש בחובת הלבבות שער חשבון הנפש [פ"ג חשבון כ"ה], כי העוה"ז ועוה"ב כשתי צרות כאשר תרצה האחת מהן תקצוף השנית כו', הובא ג"כ בראשית חכמה כמדומה שער האהבה פ"ו. אך העוה"ז ועוה"ב למעלה, שהם מל' ובינה, הם אדרבא כשתי אחיות בחביבות, רק בהתלבשות המלכות בקליפת נוגה להחיות עוה"ז, אז הוא מצד ק"נ כשתי צרות כו', שק"נ הוא הצרה כו', אך יעקב שלא הסתיר לו עוה"ז כלל, דהיינו ק"נ, יכול ליקח העוה"ז והעוה"ב יחד כו', משא"כ בשאר אדם נאמר ואשה אל אחותה לא תקח לצרור כו', שאי אפשר לבוא לעוה"ב כי אם על ידי שירחוק מאהבת עוה"ז, וכמ"ש בחובת הלבבות שם". החובת הלבבות הובא ונתבאר באורך, באוה"ת בחוקותי (כרך ב) ע' תרצה. נ"ד (כרך א) ע' שנב. וראה גם חסד לאברהם מעין ז' נהר י': דע כי הקדושה והקליפה הם צרות זו לזו, ואי אפשר בשום אופן בעולם להשלים ביניהם כלל, משא"כ בשאר חלקי העולם אבי"ע, שכולם משלימות ונקשרות יחד, ונהנים כולם מהקרבו, אמנם הקליפה אי אפשר להשלים עמהם, אלא או יהיו כולם לקליפה כו'.

81 כי הנה דוד הי' בר נפלי . . . ואדה"ר נתן לו ע' שנים: ע"פ סנהדרין צז, ב. זח"ג רטז, א. באוה"ת סידור הנ"ל ע' קצז, מציינו: „איתא בעין יעקב

להבין ענין ברכת הזימון

טו

מלכות, שבמל' מאיר הארת כתר עליון דייק, ולכן⁸⁹ אמר אני אברך, שמצד שבמדתו מדת מלכות מאיר בו הארת הכתר, בחי' עתיקא, לכן מצד זה הוא בחי' גבוה יותר גם ממדרגת האבות, שהן בבחי' חג"ת דאצילות.

ולכן ברכת המזון על כוס יין המשומר, שלעתיד לבא יברך דוד דוקא, כמארז"ל שאמר לי נאה לברך, וא"כ אפ"ל, דעם זה יתפרש האלף לך שלמה, שיוחזרו עשרת השבטי' תחת ידי דוד ושלמה . . ולע"ל יומשך בו שרשו שבכתר שזה ענין מלך שהשלום שלו, ולכן הכוס של ברכה שיברך דוד יחזיק רכ"א לוגין כמנין אר"ך, דהיינו בחי' כתר, וכמ"ש והי' ה' למלך כו'.

בפלא הרמון ויקרא ע' שה: שזהו הטעם הנאמר כי לעתיד לבא כשיתנו הכוס לברך להאבות, לאברהם ליצחק וליעקב, לא ירצו לברך, אבל כשיתנו לדוד יאמר לי נאה לברך ואני אברך, והיינו הטעם, כי דוקא דוד שהי' מרכבה לבחי' מלכות, היינו לאהפכא חשוכא לנהורא, הוא דוקא שייך לבחי' הכוס דלעתיד, שהוא דוקא בחי' אבן שיאיר ע"ד אבנים טובות כנ"ל, שזהו כללות התומצ' שנעשים דוקא בגוף גשמי ובקלף גשמי ובצמר גשמי, שלעתיד יאירו בכללות נשמות ישראל כו'.

וראה עוד בענין זה, בשיחת אחרון של פסח תשמ"ו (תורת מנחם תשמ"ו ח"ג ע' 133 ואילך, 138 ואילך), ושם בקשר לענין מנהג שתיית יין בסעודת דוד מלכא משיחא, באחרון של פסח.

89) ולכן אמר אני אברך שמצד שבמדתו מדת מלכות מאיר בו הארת הכתר: ראה מזה גם בתו"ח בראשית קס, א. וראה תו"ח שמות בשלח ח"א קסא, א: מ"ש רז"ל שיעשה סעודה לצדיקים מליותן כו', זה יהי' בתחיית המתים שיקומו גם האבות אברהם כו', ולא ירצה לברך, רק דוד אומר לי נאה לברך, זהו ענין העונג דעצמות שיבא בהגשמה להחיות הנשמות, וכמו לחיותם ברעב כו', וכמשה בהר לחם לא אכל כו', וזה יהי' רמז על שלימות הביורורים דמ"ע ול"ת שנק' לויתן ושור הבר, שדוד הוא משיח יברך על כוס של יין המשומר מששת ימי בראשית, להיותו תכלית שלימות הביורורים יותר מאבות, כמ"ש וגבה מאד, כי חכמתו עמדה לו לתקן לבחי' התהו דחשך סתרו שנק' הדר כו', ולא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל כו'. גם יעקב עולם התיקון נשא ב' אחיות לאה ורחל, בחי' ב"ן דבינה ומלכות, שעתידה תורה לאסור כו' כמ"ש במ"א, וז"ש כוסי רוייה גימטריא אר"ך [יומא עו, א], כוס ישועות אשא, לפי שעל ידי תשובה דמשיח יבוא כל המשכת עונג העצמות דתחיית המתים והעוה"ב כו'. וראה גם אוה"ת נ"ך (כרך ב) ע' תשמט.

ובסה"מ תרל"ט ח"א ע' יז: אז ועבדי דוד דוקא,

לעילוי נשמת

הרבנית רבת פעלים אשה יראת ה'

מרת צבי' מרים ע"ה

גורארי'

בת הרה"ג הרה"ת יצחק הכהן ע"ה

שלוחה של כ"ק אדמו"ר זי"ע קרוב לשלשים ושש שנה

עסקה במילוי שליחות במרץ ובמס"נ

ובמיוחד במבצע חינוך וטהרת המשפחה

ורבים השיבה מעון

נפטרה ביום ד' פ' אמור, י"ב אייר, ה'תשס"ו

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס על ידי ולזכות משפחתה שליט"א